

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

ULTIMA MODA

Trajo mono y distingit, especial per' las banyistas, que desiijn fer conquistas

Copia fot. de A. Esplugas.

DE DIJOUS A DIJOUS

SEMBLA que 'ls coros del immortal Clavé han sigut obsequiats y aplaudits allá al Nort. Son dignes d' aixó y molt mes per dos motius, perque las nostras cansóns, han sigut, son y serán sempre simpáticas á totas las regións, per l' esprit patri que las inspira, y perque 's necessita un humor extraordinari pera tenir ganas de cantar en aquet temps. Nosaltres som aixís. Encare que no estém per cansóns (segons quinas) sabém fer sentir nostra véu per tot arreu y 'ns han de escoltar per forsa y ab gust fins los mes refractaris á las expansións populars. Ab lo *Gloria á España* demostrém patrióticament que som espanyols, si bè ab *Los nets dels Almogavers*, doném á entendre que, avants que espanyols, som catalans. Clavé ha fet hereus desas obras als valents coros que tant altament honran sa memoria, y no hi ha dupte que mentres las véus de nostres coristas escampin l' eco de las cansóns catalanas del inolvidable mestre Anselm, l' amor á Catalunya 's mantindrà sempre fresch en nostres cors; 'ls cants de la terra son 'ls aliments mes bons pera fer viure robust lo patriotisme de sos fills. La llástima es que en nostre país tenim molt bonas véus, pero no tenim *vots*.

* *

Se sent á dir qu' está sobre 'l *tapete* la fundació d'un Teatro catalá, diguemne, lliberal. Tant debó que avuy fós y demá festa. Perque, la vritat siga dita, nostre Teatro fins ara ha sigut, podém dir, exclusivista. Crech que fa molta falta, perque avuy la Escena es patrimoni de mitja dotzena, que per son talent aquet, per sa fama aquell y per sa sort 'l de mes enllá, tancan lo pas als de darrerá que han de viure d' esperansas cada temporada y han de contentarse tant sols llegint y rellegint los títols de sas obras en lo cartell anunciador per mes befa, mentres que l' obra anunciada s' ompla de pols en l' Administració esperant tanda que may arriba. Passém per alt la munió d' obras que 's pudreixen en las tenebras dels calaixos per no haver de passar los mateixos trámits que las anunciadas, y s' abandonan. ¡Lo gran que, fora la fundació d' un teatro d' obras per son merit, y no de firmas per sa valúa! Estém convenuts de que un Teatro lliure de compromisos é imposicións de cap mena sería 'l sistema mes lleal de seguir lo camí que 'ns trassá Frederich Soler.

* *

Lo crim, per partida *triple* del carrer de Parlament, es dels que fan posar pell de gallina. Y ab lo luxó de detalls dels diaris *de cada dia* encare esborrona mes. Aquesta moda de: *El crimen de hoy* jo crech que, inconscientment, fá mes mal que bè. Perque 'ls que 'n dihém *malas ánimas* veyent que 'ls periódichs s' ocupan d' un criminal tan extensament fins hi cab la suposició de que li tenen enveja. Y si li posan 'l retrato, mes que mes. La ignorancia duenya d' un sèr malvat es molt pretenciosa. Donchs, per aquet efecte llamatiu en lo sér envilit, contraposat al efecte repulsiu en lo

sér honrat, es per lo que molta gent no admet aquet verdader afany en il·lustrar ab relacións de crims la opinió pública.

* *

La *clariana* que 's nota en los passeigs mes concorreguts per la gent d' *upa* es proba convincent de que las colonias estiuhencas están en lo seu *apogeo*. Aquí 'ns hem quedat, per no perdre la costum de tots 'ls estius, 'ls que no podém sortir de la regla. L' aristocracia de tercer pis á n' amunt aprofita 'ls mesos de calor pera ocupar lo trono de la moda temporalment y fer triunfar la cursileria. Quan la seda cruix á fora, la cretona mou molt soroll aquí dintre ciutat. Las cadiras del Passeig de Gracia son testimonis de que l' *ayga-lisa* de sota terrat fá 'l seu Agost, quan lo sol pica. Las manías de classes pasivas y 'ls papás d' oficina xifran lo porvenir dels seus pimpollos en qualsevol gomós ab taparrabos que lluheix lo seu garbo en la platja de la *Concha* de la mar vella, quan arriba aquet temps —Disfrutém mes aquí, que á fora— (diuhen 'ls *elegants* de nostre *San Sebastián*), y tenen molta rahó. Com que 'l dolor d' armilla no 'ls deixa moure de la sorra de la Barceloneta...

* *

Diálech d' actualitat:

—¿Es dir que tant mateix hauréu de plegar lo negoci?

—Ab la calor que fá, suhant tant, ¿quin remey 'ns queda sino la *liquidació forcosa*?

PEPET DEL CÀRPIL.

Va de quènto

Si 'm volen prestá atenció, se un quènto qu' es molt bonich y estich cert que si 'ls hi esplico riurán, perque es divertit.
...No, si es molt curt, no s' alarmin seguín, donchs, si son servits...
¡No admeto excusas!...si es d'horá...
¡Vaja, no siguín aixís!
...M' ho pendré com un agravi...
Es mo't curt, créguinme á mí.
¿Per deu minuts mes ó menos, perdrán rato tan tranquil?
...Me sab greu, m' agradaría, ja que aquí estém tots reunits, proporcionals' hi un bon rato.
Vaja, ¿acceptan?... ¿Oy que sí?
¡Aixís m' agrada que siguín!
¡Aixís han de se' 'ls amichs!
Atenció, que va de quènto; ¡acostinshi cap aquí.
«En un poblet de la Costa, qual nom no precisa dir»...
¡Ay carat! ¿quin' hora toca?
¡Mare de Deu, son las sis!
Dispensín que no l' acabi, m' esperan, tinch de sortir; seguirém un altre rato...
Vinguín demá al dematí.

R. ALONSO.

LA FESTA MAJOR

PER molts anys, *Festa Major*,
per molts anys festa galana,
la que alegras al jovent
y 'ls plors cambias en riallas.

Tots estavam esperant
que apressessis ta arribada
per poguete engalanar
y venir també á abressarte.

Un any, casi complert, fa,
que á despit nostre 'ns deixares,
y vam darte aquell «Adeu!»
ab tristor y ab greu recansa.

Un any fa, que, lo jovent
desitjós, está esperante,
per poguer torná á ballar
y ab las ninas fer corrandas.

Des' llavors, may mes hem vist
fer balladas á la plassa
y 'ls balladors no hem pogut
puntejarne *la sardana*.

Un any fá, que no hem sentit
del *fluiol* las refilandas

y 'l dolç só de la *tenora*
que ab l' amor, sembla que parla;

ni tampoch los *envelats*
que t' aixecan en la platja
allá 'hont sols regna la pau
y los angelets hi ballan;

ni tampoch, en lo *escull grós*
no havém vist ferhi *cucanyas*...
¡quin soroll feyan, antany,
los bailets, al caure á l' aygua!

Un any fa que no hem gosat
d' eixos plers, que 'l cor ubriagan;
sols venint tú' 'ls reveurém,
sols ab tú festa galana.

Ab tú tornarán de nou
l' alegría y la gatzara;
del *fluiol* y la *tenora*
sentirém las refilandas

y las mans dels balladors
tornarán quedá' entrenuadas,
mentres voltas donarán
á *la típica sardana*;

y ballant, lo jovincel,

á la nina á qui mes ayma,
podrá dirli, á cau d' orella,
del amor, dolças paraulas!

Ab tú, tornarém á veure
los *envelats* y *cucanyas*
y las altras diversions
ab que vas engalanada.

Venint tú, també vindrán
l' alegría y la gatzara;
puig per tot allá 'hont vas tú,
las hi portas com germanas.

Fins los cors mes ensopits,
venint tú, haurán d' alegrarse,
perque allá 'hont veus tú tristor
ja procuras allunyarla.

¡Per molts anys, *Festa Major*!
¡Per molts anys, festa galana!
Gracia á Deu que un altre cop
has tornat entre nosaltres!

BERNABÉ LLORENS.

S. Feliu de Guixols.

CANTARS

Tens una boca tant xica
que enamora de debó;
pró la llengua tens tan llarga,

que, la vritat, me fá pó
F. DEULOFEU.

Ets bella y t' agrada 'l vi
una mica massa, Agnés;
pots tenir molt bona cara,
pero tens molt mala creu

FESTAS
MAJORS

Tenim lo gust de participar á

Molt t' alabas, Francisqueta,
de que no pensas casarte:
¿Es que no buscas cap home,
ó que no trobas cap ase?

Vaig plantá ahí una palmera
al meu hort, cara Remey,
tan prompte com fassi dátils
te juro que 'ns casarém.

J. GRANÉ JULIÀ.

Preguntas y respuestas

—¿Qué 's necessita pera tancar
una porta?

—Qu' estigui oberta.

—Y per apagá un llum?

—Qu' estigui encés.

—¿Quin es lo poble catalá que tè
dugas sílabas completament opo-
sadas?

—Ma!-grat.

—¿Y 'l carrer de Barcelona que
té mes lletres en son nom?

—Tantarantana.

las Societats de poblacions ahont se
celebri FESTA MAJOR, que en la

Litografía de Ramón Estany

5, Carrer de Sant Ramón, 5,

trobarán un assortit inmens de

Voldria ser papallona
per xuclar mel de las flors
y transportarla als teus llabis
per medi d' ardents petóns.

ANTÓN E. FERRAUT.

cromos de toias classes, desde 'ls
mes senzills y económichs als de
gust mes refinat y artístich,
propis pera la confecció de *Pro-
gramas, Invitaciones, Títols de
Sóci de Foraster* y *d' Abonat* etc.
NOVET EN CARNETS DE TOTES CLASSES

—Tenir criats.

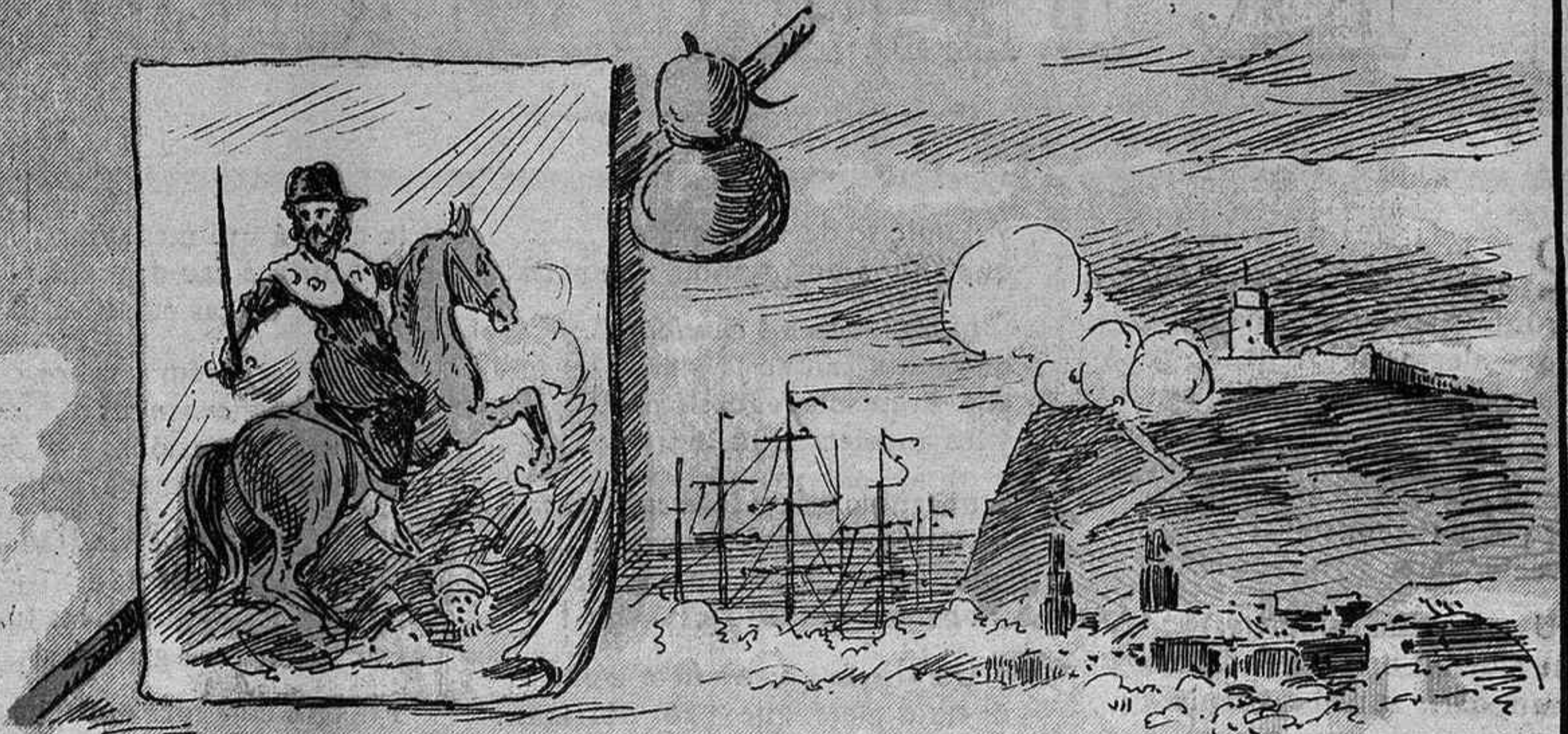
—¿Quin es lo sant mes buyt?

—Sant Canut.

SANCH DE CABROL

RECORTS DE SANT JAUME

(MELONS Y SORTIJAS)

Aquet diable de melóns
sols portan indigestions.

Sangoneras qu' ab afany,
fan la sortija tot l' any.

Pitchevia

LOS CORCOS DE CLAVE A BILBAO Y A SANT SEBASTIAN

Per tot arreu entusiasme,
¡vivas! y aplausos en gran;
los llors alcançats pe 'ls coros
d' estímul 'ls servirán.

Peripecias y conseqüèncias d' un viatge

Al amich lo llorejat poeta en Francesch Marull

I

ERA un dimars; sempre recordaré 'l díal... M' estava extassiat mirant enlayrarse lo fum del meu pitillo, y com si ab ell s' en anés mon cor, sentía un goig estrany, igual que si m' hagués trobat en un mon de ilusió.

Va treurem de tal ensopiment lo carter, que m' entregá una carta de dol. Tot pensant de qui podia ser, lo que no atinava, vaig obrirla. En ella 'm deyan que l' avi de Palamós havia mort y que hi anés si volia cobrar alguna cosa... ¡Jesús, María y Joseph!... al llegir lo de cobrar corro seguidament, com un llamp, á pujar á la tartana d' en Casabells. Ja hi som; assentat lo mes estret possible; torno á fer un altre cigarro y á ilusionarme altra volta contemplant las ondulacions del fum del meu pitillo, fias que sento tosir al meu costat. Al moment l' apago, 'm giro pera disculparme de tal imprudencia y... no sé lo que passá; sols me consta que vaig quedar un rato veyent visions; tenia al meu costat á un angelet; aquells ulls van desorientarme, volia parlar y no sabia que dir, jo que positivament sé que tinch barra. Refet de la emoció vaig dirli tot plegat, que per ella no sols hauria llensat 'l cigarro, si no que ni fumaría mes si s' hi empenyava, que faría impossibles per ella, que 'ls seus ullets blaus (després vaig ficarme en qu' eran negres) feyan patir molt, que sa boca era un niu de... de petons amorosits, que... ni ho sé que mes vaig dirli, pró de tots modos vaig comprendre que 'l meu tipet no li desagradava y vam quedar d' alló mes amichs.

II

Passadas totas aquestas ninyerías del amor eram demunt la pujada de *Pinell*. Comensárem á devallar y com sab molt be qui ha fet aquet viatge, á trobar sots y rebre sotregadas. Etta molt voreta meu, á cada salt llensava un ¡ay! miranme d' un modo que 'm partía 'l cor. ¡Romanoy quin viatge!

Al ser á la Platxa d' Aro, me n' adono de que ¡aquell ángel no anava sol; una dona que pesava aproximadament tres quintars l' acompanyava; van baixá á insinuacions mevas y després de molts prechs acceptáren una copeta de ví ranci y un borrego; no, dich malament, la mamá va repetir tres vegadas. Vaig suposar que no havia menjat may borregos mullats ab ví d' *arrós*. Bueno, pujém altra vegada y cops al bulto. Aquí comensa la part del viatge, mes sentimental. Sote de metro de fondo á cada pás, pedras monumentals no 'n vulguin mes; vinga anar d' aquí y d' allá y vingan estretas de má á la Conxita (perque 's deya Conxita.)

Al cap d' un quart tinguérem que baixar perque 'ls animals no podian més; algunas gotas comensá á donarnos Deu després d' haver plogut un mes seguit y aixís, sense parayguas y ab fanch fins á genolls, camina que caminarás, portant en un bras apoyada á la encantadora companya de viatge y en l' altre aquella bestia humana, pirámide de carn *inanimada* que tenia qu' arrossegar suant com un carreter.

III

Bueno, ¡Gracias á Deu! ja som dalt la pujada; torném á embarcarnos. Aquesta vegada ¡mal llamp! va tocar-me estar al mitj d' aquella *mole* y d' un capellá que 's posá á resar lo rosari en veu alta. Al ser lo reverent á la *Uetania*, la *sogra* contestá l' *ora pronobis* y aquella cansó va durar un quart, esperant que acabessin cegos de rabia, la Conxita, jo y lo cotxero qui pera dissimular, no parava de cridar: ¡Arril...

Aquells sots se convertíren en precipicis; tres vegadas vaig veurem obligat ab los salts á fer un petó en la cara del capellá, rasposa com conna de tossino. Tot de cop, s' aturan los caballs devant d' un petit mar qu' era la riera de Sant Antoni. Lo cor va ferme tres salts mortals com si temés veurem en los retratos de "Las Ocurrencias". ¿Per aquí hem de passar?—vaig preguntar al mosso—No hi ha remey, y que passa molt' aygua—va contestarme. Embesteixen los animals moguts pels crits animosos d' en Casabells y... ¡bona l' hem fetal! al ser al mi j de la riera fou impossible avansar. Los caballs bufavan defallits y després d' un quart de maldar digué 'l cotxero que l' únich medi pera sortir era que 'ls homes treguessim á las donas á coll y bè. ¡Eram al hivern! ¡quin martiril... No tenia mes remey que posarme á l' aygua, era impossible escusarme. Mentres me feya aquestas reflexions, ja lo cotxero estava al mitj del riu carregat ab una dona y lo capellá treginant á la Conxita. Quedavam no mes la *sogra* y jo.—¿Qué fém?—va dirme ella, y jo, patint tant que crech que d' aquella feta quan mori seré mártir, vaig parar la esquena pera que pujés aquell *monument*, aquella torre Eiffel. Al moment qu' ella 's deixá anar sobre meu flaquejá mon debil cós y... ¡xut! á l' aygua. ¡Ay, ay, ay!... socorro! no paravam de cridar y si no corran, allí moría esficiat dessota aquella bola de carn...

IV

¡Per fi arrivárem á Palamós, mullats com un xop. Vam baixar del carruatje, y per compliment vaig tenir que pagar los assientos d' aquella mare y filla, quinas no permeteren anés á la fonda, y jo, seduhit pels uils de la noya vaig seguir com un gos d' aygua.. Vaig passar una nit somniant avis, inundacions, sogras, etc, etc. L' endemá, de bon matí, m' encamino cap á cal avi y... ¡oh Deu meu quina sorpresa! me 'l trobo tot tranquil, prenent lo sol apoyat en aquella barana que hi ha ran del mar y que 'n dihen *mira-dors*.—Y donchs, avi, ¿qué no haveu mori?—Ay ay, encare bellugo—Aquestas foren las primeras paraulas que vam dirnos. Jo, ja refet del susto, li vaig explicar

lo de la carta de dol, y ell, al cap d' un rato de mirar al cel esclamá:—¡Ja ho entench! Ahír va morir l' avi Broquil, y com que també te nets á Sant Feliu, 'ls hi devían escriure notificantli la mort y van posar en lo sobre lo teu apellido Col en lloch de Broquil. Res, cambiaren de *sexo*.—Aixís era efectivament, lo tal Broquil vivia al mateix carrer meu. Tot seguit va dir-me l' avi que dintre vuyt dias contreya matrimoni ab una viuda d' uns setanta anys que vivía á Palafrugell. Ara si que t' ha ben trompat, vaig pensar jo, després qu' has vingut pel dot y tant has suferit per ell, te quedas sense...

V

D' això ara fá uns set anys, y ¿saben quins foren los resultats d' aquell malehit viatge? Qu' aquell capellá va casarnos al cap d' un mes á mi y á la Conxita, que soch pare de quatre nens y cinch nenas, que la dona es gelosa, bruta, porta perruca y embutits de cotó flaix, que quan m' hi vaig casar ja era viuda d' un guardia civil y per últim ¡que t'è una cama de fusta!

Aquella dona *extraordinaria* que li deya sogra, m' ho es en efecte; ara á casa menjém ab plats de llauna perque 'ls de pisa 'ns los hem trencat pel cap. Te un génit com lo rom sens' aygua, se diu Escolástica, á mi 'm tracta com un gós y per cridar-me 'm diu *Xelin*; quan s' enfada es un volcá, un terremoto, una fiera mitj tigre y mitj sirena.

Lo meu avi 's va casar y avuy te un reguitzell de criaturas. Aixís es que ¡ja he cobrat!

Per mes pega, la meva dona d' apellido 's diu Flor y per aquet motiu, los nostres fills se dihen Col y Flor.

VI

Avuy he sapigut que la Conxita 's confessa molt sovint ab lo capellá de la tartana y... ¡Ara m' en vaig á pegá un tiro!

¡¡Brrrum!!

MERO COL.

Sant Feliu de Guixols.

La meva vida á Ribas (Girona)

SONET

M' aixeco al dematí ab molta galvana;
 prenh quatre ó cinch gots de aygua de la fresca;
 esperant l' esmorzar vaig á fer gresca;
 després me 'n vaig al riu á agafar gana;
 'M diverteixo á estil d' un tarambana;
 me dedico á observar alguna pesca;
 menjo, fumo, enrahono y 'm faig la llesca;
 vaig pé 'l bosch, pé 'l rocám y per la plana;
 Diversions? á grapats jamay me faltan;
 tinch fret ó bè ca ó; camino y 'm canso
 y observant per las fonts com las aus saltan,
 faig sempre á corre-cuyta, algun romanso
 que 'l lleigeixo á la nit á las estelas...
 ¡constantme diàriament aixó cinch pelas!

ANTONET DEL CORRAL.

Ribas (Rocas Blancas) 19 Juliol 1865.

Ramell d' ortigas

(Aplech d' epigramas)

(Continuació)

CLXX

—Casi es negre 'l fill de 'n Tato.
 —¿Qu' es un mulato potser?
 —No; pero es morrut, molt xato
 y ademès es carboner.

CLXXI

Lo sonámbul Pipermint,
 donántse molta importancia,
 sovint diu ab arrogancia:
 —Jo guanyo 'ls diners dormint.

CLXXII

Se troban morts y enterrats
 un marit y muller junts,
 qu' eran, ans de ser difunts,
 un modelo de casats.
 Ella de ràbia 's ferí
 veyent qu' ell may se moría
 y ell llavors de 'l alegría,
 l' ensentdemá 's va morí.

CLXXIII

Un, que llegint s' encaparra,
 molt sério y formal diguè:
 —A mi en Frederich Solè
 m' agrada mes que 'n Pitarra.

CLXXIV

—L' oncle meu de Cornellá
 batejant rich se va fer.
 —Devía ser capellá.
 —Capellá no; taberner.

CLXXV

Per darse tono en Renar
 s' alaba, per tot arreu,
 de no havé anat may á peu
 á la Casa Popular;
 y aixó ho diu lo gran bribò,
 perque quan agafa 'l gat
 á Casa de la Ciutat
 lo portan en carreò.

CLXXVI

—Vosté, crech, que ha estat soldat.
 —¿Qué dius ara, criatura?
 ¿T' has pensat, tú, per ventura,
 que algún cop hi estat *trenca*?

CLXXVII

Tot anant á confirmar
 un bisbe que ab cotxe anava,
 á un llaurador va trobar
 y ab veu alta 'l va renyar
 perque sent festa llaurava.
 Pero al punt li responguè
 lo llauradó ab molt salero:
 —Senyor bisbe, deixim fè,
 puig veig que vosté també
 fa treballá al seu cotxero.

Seguirá en lo número próxim.

Gracia, 1895

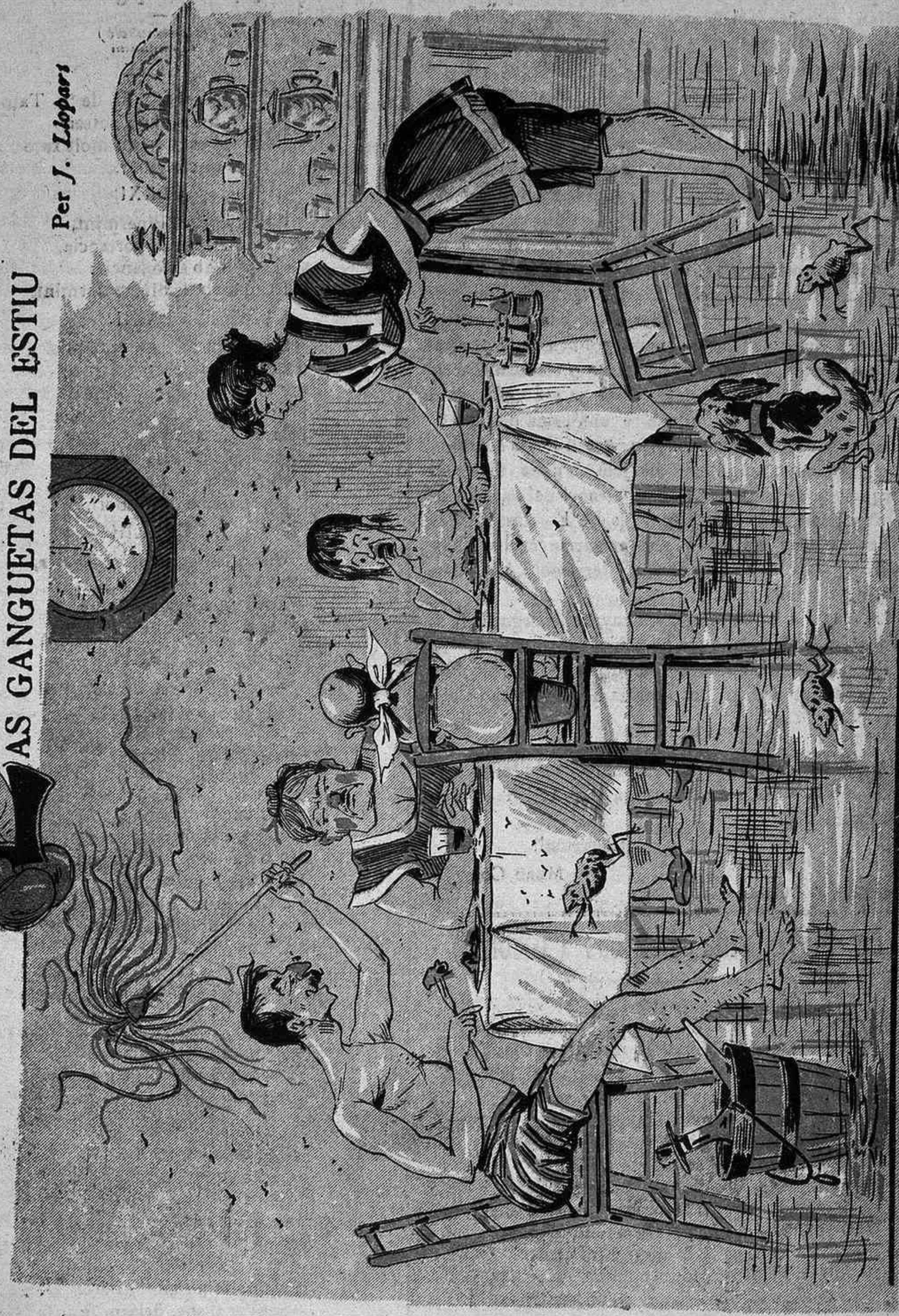
FRANCISCO LLENAS.

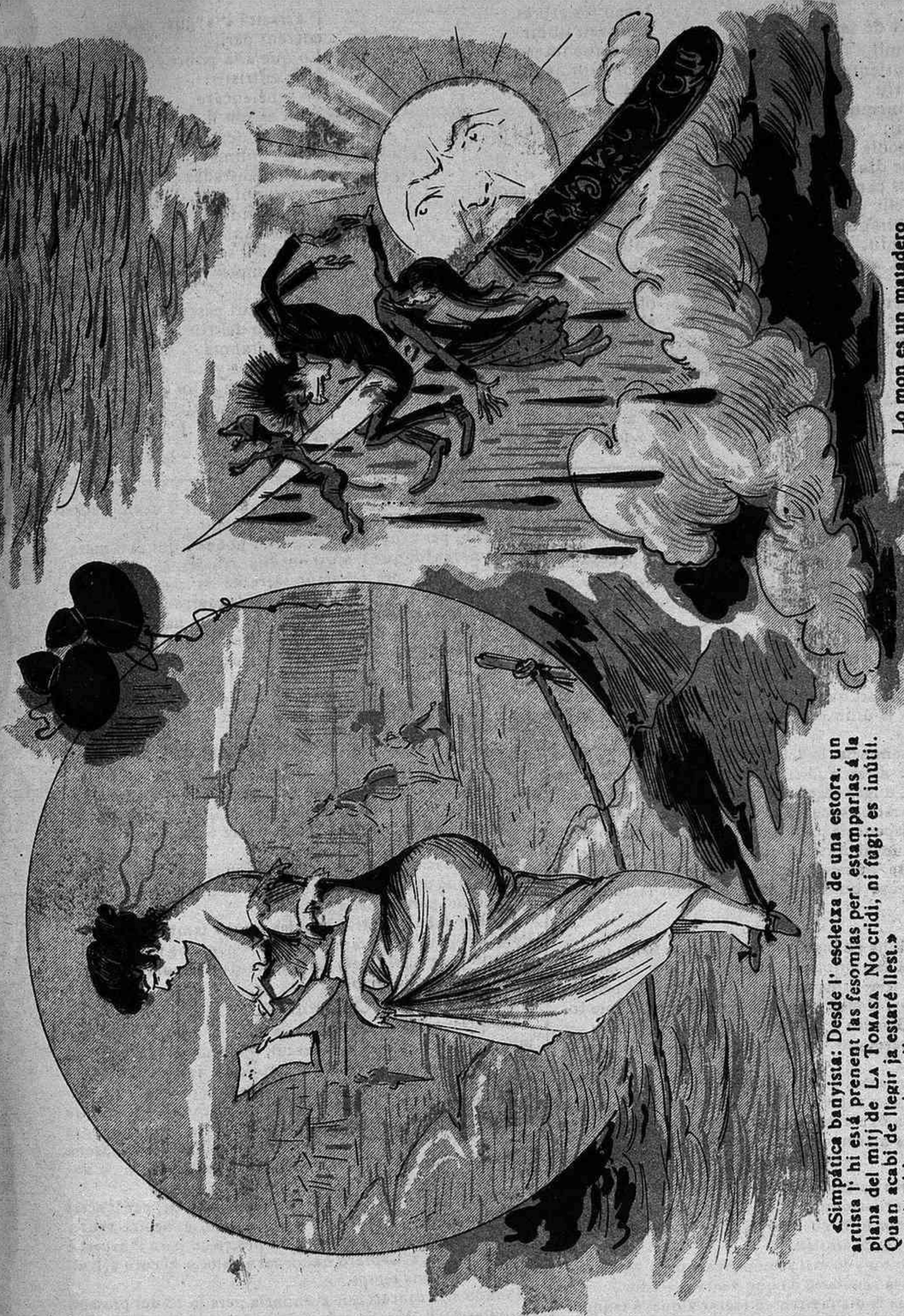
LA TOMASA

AS GANQUETAS DEL ESTIU

Per J. Llopars

BANYERA FI DE SIGLE.—Ab estrassa tapan hermèticament totes las junteras, obstruïzen lo forat de l'aygüera, enjegan totes las aixetes de la casa; allavors veurán com sobreixen las ayguas de las picas saltant á terra en forma de cascada y al poch rato sentirán la frescor en los jenolls y lo cantar de las granotas.

«Simpática banyista: Desde l' esclatxa de una estora, un artista l' hi está prenent las fesomias per' estamparlas á la plana del mitj de LA TOMASA. No cridi, ni fogi: es inútil. Quan acabi de llegir ja estaré llest.»

¡¡Aquí la tens, lector!!

Lo mon es un matadero y 'l sol enardeix la sanch... ¡¡repasant las gacettillas s' aizecan los péis del cap!!

DE FORA

IDILI (?)

VOLTAT de salzers
y plantas mil
l'aygua furienta
baixa pel riu
Sempre murmura
de dia y nit;
oh! si es podia
sabé 'l que diu.
Los aucells cantan
ab molt delit
entonant himnes
desde son niu.
Altres dant voltas
buscan per' lli
aliments tendres
per los seus fills.
La verda a fombra
causa desitj
y encanta 'l veure
son beil teixit.
D'entre las fullas
que pel seu cim

tenen los arbres,
s' hi veu lluhir
raigs que travessan
com daurats fils
que 'l sol envia
sense permís
fent aquell siti
mes bell y rich.

Prop d' una roca
s' esia dormint
tendre granota:
pobre; somriu.
Mes d' alegria
no es son somris,
oh, no; somnia
ab son destí.
Pensa que al neixe
molt lluny d' allí,
sa mare víctima
va ser d' un crim.
Y abandonada
en fosca nit

l'arrastrá l'aygua
corrent perill.
Lo que á la pobre
la fa entristir:
no sabé encare
quin es son li.
Quan se desperta,
vers l' infinit
tendres miradas
va dirigint.
Boy recordantne
lo cruel sufrir
que 's feu sa mare
ans de morir.

Un xicot passa
per prop del riu
veu la granota
s' hi acosta y...
al cap d' un rato
¡se l' ha cruspit!

J. STARAMSA.

Ribas (Rocas blancas) 20 Juliol 1895.

Teatros

NOVETATS

Setmana de *idem* ha sigut la passada já que á lo benefici de la directora de la companyia Srta Guerrero, s' ha de juntar lo despido de la companyia que tingué lloch lo dilluns últim.

En abduas funcions no cal dir que hi hagueren verdaders plens y calurosos ovacions á los artistas mes predilectes del públich, Srta. Guerrero y lo Sr. Diaz de Mendoza, si bé demostraren lo cansanci que 'ls hi ha produhit la temporada passada, puig la última representació de *Mariana* se veje molt descolorida.

Pera avuy s' anuncia lo debut de la companyia Tomba que ab rahó pot dirse numerosa ja que consta de cinch primeras tiples, dugas segonas, tres tenors, tres barítonos, dos baixos, un característich y dos directors d'orquestra además de las corresponents parts genéricas, bufas y coros.

Lo repertori que anuncian y que es ja del domini de la companyia es tan número com notable, per lo tant no es aventurat lo creure que lo Sr. Mir trobará en la *Tomba* lo seu Agost.

TIVOLI

Satisfactori éxit ha obtingut la *reprise* de *La Bruja* ja que foren celebradas las principals pessas de tan important *partito* y ab justicia sumament aplaudidas per la brillant execució las Sras. Montilla y Pérez de Isaura, aixís com los Srs. A cantara, Gamero y Visconti y lo reputat mestre senyor Pérez Cabrero, qui acreditá un cop mes sa acertada *batuta*.

També s' ha representat *El rey que rabió* que sense haver lograt una execució superior tou bastant ben desempenyat. Se prepara ja la ópera del mestre Breion *La Dolores*. Bona noticia per los filarmónichs.

CATALUNYA

Debutá dimecres passat lo tenor Sr. Morales y ab ell una companyia... de artistas (sic) quins desacerts bastaren pera que lo dia posterior hi haguessin las portias tancadas á fi de no presenciarse mes calamitats.

Lo debutant, ab tot y lo mal acompanyat que 's veje, acreditá un bon xich la reputació de que venia precedit.

Dels *artistas* que 's distingiren en lograr á que 's tanqués lo teatro, cal mencionar al Sr. Armengol qui, encar que los cartells li deyan mestre director, va demostrar que no co-

neix lo secret de empunyar una batuta. ¡Si 's devia pensar que tenia en sas mans un arquet de violi!

Y prou per avuy, puig volent fer honor á qui se 'l mereixi, compreném que l'ajust de dits artistas, en poch ni en molt no fou cosa del empresari de la casa. Be 's veu prou que era al extranjer en busca de companyia nova.

L'actiu empresari del teatro, Sr. Molas, ha fet saber á la premsa diaria la confirmació de la noticia que donguerem en la setmana passada, aixó es: l'ajust de una companyia italiana de balls de gran espectacle, la que alternará ab un quadro cómic dirigit per lo reputat actor Sr. Llorens. Lo debut de ditas companyias tindrà lloch del 8 al 10 del present Agost.

CIRCO EQUESTRE BARCELONÉS

Dos nous debuts hi ha hagut en la passada setmana y tots dos importantíssims, puig Mlle Arniotis ha justificat lo calificatiu de reina de las atletas ja que ab una facilitat pasmosa y no demostrant la mes petita fatiga logra sostindre hasta 5 homes.

Es espectacle digne de ser vist, puig raras vegadas podrá veurers que una dona se carregui 5 homes á la vegada. Ja es lo colmo pera lo bello sexo.

L'altre debutant Mr. Leonidas resulta també notable per l'enginy, puig ha lograt que los dos enemichs mes grans de la naturalesa (gat y gos) resultin verdaders companys y ab una fraternitat enviejable.

CONCERTS D' EUTERPE

Lo quint concert efectuat en la passada festa de Sant Jaume, 's veje sumament tavorescut, quedant del tot satisfeta la concurrencia del cambi de director, ja que las pessas que s' executaren obtingueren irreproachable execució, mereixent mencionar de la primera part, la cantara *A la musa catalana* y lo coro descriptiu *Los xiquets de Valls*, portadas ab lo degut diapason y tal com estan escritas. De la segona part, ab dir que totas las cinch pessas mereixeren 'ls honors de la repetició, queda fet lo millor elogi.

De veras felicitem á la Direcció de la Societat, per l'acert que demostrá al cambiar lo mestre, que, al nostre veure, hauria dut á la societat coral a un precipici, pero l'expert é intelligent Pérez Cabrero ha tornat á colocar al coro a l'altura de sos bons temps.

Pera lo sisé concert que s' anuncia pera lo 15 del present, festivitat de l'Assumpció, s' esta ensajant lo nou himne *Gloria al Arte* del eminent mestre Goula (pare).

UN CÓMIC RETIRAT

EFFECTES DELS BANYS

Al anarhi amors somnien
y plahers de tota mena,
y al tornarne, si podian
se donarian la esquena.

BIBLIOGRAFIA

Lo reputat dibuixant Julián Bastinos ha tingut la amabilitat de remetrens un exemplar de sa obra *Lo Sabbath* llegenda antiga que, á pesar de calificarla son autor de «ensaig poétich en llengua catalana», tan per son assumpto tractat ab molt coneixement filósófic com per la galanura y maestría ab que está escrita, demostra que lo Sr. Bastinos si notable es ab lo llapis, á envejable altura se sab colocar ab la ploma.

Tambè havem sigut favorecuts ab un exemplar de la segona edició de *Lo ret de la Sila*, comedia en un acte y en vers original del malhaurat poeta Frederich Soler (*Pitarra*) qual obra ha sigut publicada en lo folletí de nostre apreciat colega *Lo Teatro Regional*.

Remerciém degudament los envios.

Lo *Diario de Bilbao* al donar compte del gran festival donat l'últim dijous, per los coros de Clavé en aquella ciutat, dedica frases carinyosíssimas y calurosos aplausos als coristas y á son eximi director D. Joan Gouls; dolentse de que

una pluja inesperada vingués á desmillorar la festa.

En dit festival l'orfeó de Bilbao, á instancias del públich, va cantar lo «Boga, boga Mariñela» l'«Umederbat» y lo «Guernikaco arbola» cantantse al final pels nostres coros lo rigodón bélich «Los Nets dels Almogavers» mentres donavan l'aygua per l'amor de Deu.

Varias personas varen estranyarse de que la tempestat no fes desistir als coristas de continuar cantant, per mes que la seva fermesa tingués una clara explicació:

L'aygua que queya no era prou pera apagar lo foch del entusiasme qu'havían despertat en tots ells las valentas notas del rigodón de Clavé y la espontánea ovació que 'ls bilbains acabavan de tributarlos.

A propòsit de coros.

Si no fossin suficients á robustir la opinió per nosaltres emesa sobre 'l fi que Clavé marcá als coros, las estampadas per distins periódichs, podríam unirhi lo parer del cronista de *La Vanguardia*.

Dit cronista expressa en lo número del esmentat periódich, corresponent al diumenge passat, que, com que «Clavé apart del objectiu artístich; perseguta un fi moral, sustrahent al treballador dels perniciosos alicients del joch y la taberna, va considerar tal vegada que ab la ensenyansa del solteig pacient y graduada cansaria á molts coristas, fentlos desistir del seu bon propòsit» y que «lo mateix Clavé va sacrificá gustós lo bon efecte artístich de sas gallardas inspiracions musicals, al afany de reunir verdaderas masses de coristas».

Parescuda opinió emeterem nosaltres al ocuparnos fa poch del concerts de «Euterpe» y del mestre Morera.

Si aquet mestre, al encarregarse de la direcció dels citats concerts, hagués seguit lo camí trassat per Clavé, no l'hauriam molestat en lo mes mínim, com no l'hauriam censurat tampoch, si hagués comensat per hont sembla que vol acabar: fundant un coro al seu gust.

¡Que consti!

Un empleat inamovible ha publicat un article en *El Imparcial* demostrant—ó procurant demostrar—la impossibilitat de poder viure desahogadament una familia quin jefe cobri un sou de 4000 pessetas, ó sigan 66 duros y pico mensuals.

¡Qué diu, sant cristiá!

Preguntiho als pobres que treballan dotze horas diarias pera guanyar vuyt rals.

Lo jove y reputat escultor Sr. Masalleras en vista de la extraordinaria acceptació que li han obringut los baixos-releus del malogrado Soler (*Pitarra*), á prechs de varis de sos amichs y admiradors está executant uns elegants y artístichs bustos de notable parescut de dit poeta, los que posará á la venda en la próxima setmana, al preu de 6 pessetas.

Com per son tamañy resultarán dits bustos, ser un verdader adorno de saló, sabém que pera formar digne pendant te en preparació lo busto del cantor de Granada en Joseph Zorrilla que també tindrà lo mateix preu.

Un suscriptor de bona fé, demana á *El Diario Mercantil* que, ara que tant se parla de xanxullos y testaments falsos, pregunti als diputats per un dels districtes limítrofes de la provincia, si es cert qu'un d'ells ha exigit determinadas cantitats per haver alcanstat una rebaixa ó condonació de contribució á favor d'un poble.

¡Ja pot esperar la resposta sentat!

Primerament sentirá las trompetas del Judici final.

La Veuheta de Catalunya, (y dihém la *Veuheta*, perque 'ns xoca que un periódich tant poch llegit tingui pretensions de ser la veu de Catalunya) publica en l'últim número, una nova (que ja es vella) pero que ab tot copiem per lo curiosa.

Atenció!!

«De la societat coral «Euterpe» han deixat de formar part un bon nombre de coristas, que baix la direcció del mestre Morera, constituirá una nova societat musical, que, segons indicis desterrará tots 'ls usos forasters, presentantse ab fesomia verament catalana».

Fins aquí *La Veuheta*. Ara bé, preguntém nosaltres. ¿Lo mestre Morera que saltá d'un coro exclusivament catalá, fundat per un catala de la talla de 'n Clavé, que canta casi exclusivament en catalá, y del qual saltá per aficions exóticas, ab vistas al modernisme, es qui l'hi dará fesomia verament catalana á «L'Arrastrada»?... 'Ns alegrém de sapiguer'ho. *Vivir para ver* diuhen 'ls castellans y nosaltres també.

Ara tornant á *La Veuheta de Catalunya*, valdría mes qu'en comptes de donar noucias com rodas de molí, rentés la roba bruta del catalanisme, y si vol que li senyalém una pessa, aquí va:

Cap periódich catalanista (¿ho sent *Veuheta*?) ha prés la defensa del gran poeta gran home y gran patrici Mossen Jascinto Verdaguer, virtuosíssim sacerdot, víctima d'algu que s'amaga en la sombra.

Y no li sembla. *Veuheta de Catalunya*, que cap periódich tenia mes obligació de fer'ho que vosté?

En los Estados Unidos son tantas las donas que 's dedican á ofícis y carreras propias del sexo fort, que 's diu que gran número d' homes, en vista de la terrible competencia de que son víctimas, se proposan llogarse de *ninyeras*, *bugaderas*, etc... ¡y hasta de didas! en lo ben entés de que 's dedicarian á la lactancia per medi de biberón.

Los qu' han resultat mes perjudicats per la competencia, son los meijes, puig las *metjesas* —las guapas per supuesto— han agabellat tot l' element masculí, ab la particularitat de que aquet desde que es visitat per senyoras té la salut *mes quebrantada* qu' avants.

Perque es lo que diuhen molts *sócjos*: «Pel gust de que una dona guapa vingui á polsarte, bé 's pot fingir qualsevol indisposició, encare que la visita te costi un duro».

Y si la doctora no troba causa per' que l' hagin cridada, sempre 'ls queda 'l recurs de dirli: «La meva febre es amorosa, y per curarla vosté es l' única que 'm pot aplicar los cataplasmas.»

*

Nostre amich y distingit colaborador en Marian Escriu y Fortuny, en lo certámen de Blanes, que tingué lloch en lo 26 del passat Juliol, alcansá lo premi ofert per la Redacció de *El Distrito Farnense* consistent en una ploma de plata ab sa poesía titulada *La mala llengua* que te per lema: «La cansó d' en Tururut. Qui jemega ja ha rebut».

També en lo mateix certámen hi lográ un accésit lo no menos distingit colaborador nostre en Jaume Roig y Cordermí.

De cor los felicitem per sos nous triunfos, aixís com per sa bona entrada en los certámen de lo present any.

*

El Globo indica la conveniencia de fer callar als periódichs extranjeros que apoyan lo *separatisme*, empleant pera conseguirho los fondos destinats á gastos secrets.

¡Vol dir que hi ha pluja d' or capás de fes callar als periódichs?

Nosaltres 'ns creyam que la Prempsa era la opinió pública, y per lo tant, inquebrantable.

¡Si qu' es estrany!

*

Un carnicer del carrer de Xuclá ha tocat lo dos, emportantsen los ahorros y las sisas de varias *raspas* del vehinat. Lo tal subjecte feya passar á la seva dona per germana seva, logrant aixís enganyar á las *ninfas d' aygüera* ab paraula de casament.

¡Una llágrima per' las víctimas!

Pensavan treure *tajada*,
creyan fé un negoci grós
casantse d' una vegada;
pero ell la carn s' ha emportada
y 'ls ha fet rosegar l' ós.

*

Lo conegut editor D. M. Maucci está publicant una interessantíssima y verídica *Crónica de Cuba* escrita pel reputat escriptor D. Rafael Guerrero, la qual ha cridat poderosamente la atenció tan per sa part literaria que no deixa res que desitjar com per l' artística que resulta verdaderament notable.

N' han sortit, ja tres quaderns de 16 planas, al ínfim preu de 10 céntims cada un, y 's troba de venda en las principals llibrerías y kioscos.

*

Los hereus de Puntí, amos de la fábrica de blanqueig, tintorería y aprestos de Sant Martí de Provensals, han demostrat ser uns verdaders pares del treballador, establint garantías pera 'ls que treballin en la seva fábrica, que 's fan acreedoras al mes calorós aplauso.

Dits fabricants s' han imposat la obligació de pagar lo jornal als seus obrers que cayguin malalts, com si 'ls prestessin los seus serveys; la de passar una pensió al obrer que s' inutilisi en la seva fábrica, y la de concedir igual gracia al que per la seva edat avansada 's vegi impossibilitat de treballar.

Aquet es lo modo mes práctic de resoldre lo problema de las 8 horas.

¡Voleu acabar las *huelgas*? Doneu al treballador lo que li fa falta pera cubrir sas necessitats mes indispensables; assegureuli la subsistencia en cas de quedar impossibilitat pe 'l treball y garantiuli 'l pá de la vellesa.

*

Lo reputat escriptor D. Eduardo de Palacio en un article en que parla del eminent autor dramátich D. Narciso Serra, qui, com es sabut, sigué oficial del regiment de Borbón, diu que «en la milicia la fraternitat es verdadera, noble y desinteressada, com no la entenen generalment los homes civils, *exceptuant* als literats, los pintors, músichs, escultores y cómichs».

Fixinse en que subratlla la paraula «*exceptuant*».

Se veu que coneix lo *panyo*.

*

Ab la preciosa ópera en 4 actes del mestre Verdi *Rigoletto* fa son *debut* avuy en lo elegant teatro de Novetats la notable companyia italiana de Rafel Tomba, prenent part en dita ópera las tiple Finzi, contralt Marangoni, tenor Mastrobuono, barítono Pozzi y baixos Thos y Poggi.

La empresa se proposa donar gran varietat als espectacles, fent, alternadas, ópera seria, ópera cómica y opereta, á qual motiu lo Sr. Tomba ha contractat á la Sra. Paoli y al baix cómich Sr. Carbonetti conegut ja de nosaltres per haver cantat ab gran éxit en nostre gran teatro del Liceo.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dimars á la nit.)

G. V.: La rondalla, com diu molt bé, resulta llarga. «Horas de mort» es un xich defectuosa. Envihi algun altre treball. — J. Roig y Cordermí: Lo felicito per la distinció alcansada. ¡Deu n' hi dó! — Enrich Clarassó: Anirá alguna cosa. — J. Iberpmac: Id. — P. Gando: Id. — J. Sol A.: No m' acaba de satisfacer. — Lluís S. Casademunt: Id. — Lluquet: De lo que m' envía lo únich que m' agrada es «Pas á pas» pero aquell «na» y aquell «gatats» desmilloran la composició. — J. C. E. de V. V.: Está ben versificada, pero 'l seu final no dona 'l resultat que vosté desija. — Pau Palloca: Ha fet tart. — Un Mataroní: Es combinació molt gastada. — Sanch de Cargol: Anirá la llarga. Li recomano que tingui mes cuydat ab la rima. — Un aymador de LA TOMASA: S' hi veu la bona voluntat, pero hi falta l' estudi. — Ernest de P.: Escriguin algun de cómich, y veurém. — P. Colomer: La proba de que s' equivocava es que al rebre la seva carta ja estava compost l' article. Son tants á enviar y tan curtas las dimensiones de nostre periódich. — Arnau S. Aulestina: S' ha deixat alguna cosa en lo rinter. — F. Olivé F.: Publicarém part de lo que 'ns envía. — E. Torrent Costa: Id.

Tot lo demás ja es al cove d'ls oapers.

—LITOGRAFIA BARCELONESA—
de Ramón Estany
5, Sant Ramon, 5 — BARCELONA

UN GELAT CALENT

Apa noyas: ¿son servidas?

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

La primera es musical,
mineral invers segona,
vegetal la tersa 't dona
y la quarta una vocal.

Si 'l Total vols sapigué,
lector, d'aquesta xarada,
busca 'l nom de ma estimada
ó sino ja te 'l diré.

A. DE LA TORRE.

ACENTÍGRAFO

Una tot de Tarragons,
un dia a mon cusinet
li va total una gorra
que valia molts diners.

GIL BAREBATZE.

ANÁGRAMA

Un vals ab la tot tocava
ahí a la nit en Peret.
quan se li trenca una corda
y l'artista tot en sech.

PEPET DELS CANARIS.

CONVERSA

—Dispensi: ¿Qu' es aquí que viu don
Cassimiro Martí?

—Sí, senyor.

—¿Que podria veure 'l?

—Ara com ara no, senyor, porque es
fora de ciutat.

—No podria dirme ahont es?

—¿Per qué vol que li repeteixi, si
vosté mateix ho ha dit?

PA Y FIGAS DEL VENDRELL.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 Nom de dona.

1 7 3 5 6 2 - » »

1 2 3 4 2 - » »

3 5 4 7 - » »

2 6 7 - » »

1 5 - Nota musical.

4 - Consonant.

1 7 - Part del cos.

4 5 2 - Parentiu.

3 2 4 7 - Animal.

1 7 3 5 2 - Nom de dona.

3 2 1 5 3 7 - » »

1 2 3 5 7 6 7 - » »

PEPITO LLAUNÉ.

TRENCA-CAPS

Felip Buch y Bitset
(Ferrer de Sarriá)

HORA

Compondrer ab aquestas lletres lo
nom y pseudónim de un autor dramá-
tich:

REDEMBACH.

GEROGLIFICH

Agost Astrakan Azof
Abril Brahma
JOSEPH OLIVERAS Y Pí.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO 359

Xarada. — *Ta-no-ca.*

Acentigrafo. — *Salta-altá.*

Conversa. — *Adela.*

Botella numérica. — *Cornudella.*

Mudansa. — *Alta-Alta*

Logogrifo numérich. — *Proa.*

Geroglífich. — *Dotze menos set igual a cinch.*